

magnificentiam tumuli, statui poteſt, ex quo directè nulla utilitas pro Eccleſiâ habetur: At quia in eo multi cerei, & candelæ apponi ſolent, quæ Eccleſiis relinquuntur, ex illius moderatione imminutio cereorum, & candelarum ſequitur, quam dicimus cum citatis Auctoris non eſſe contra Eccleſiaſticam libertatem. Id, quod ex communialiâ ſcriptorum doctrinâ oſtendo: nam Magiſtratus augere pretium rerum poſſunt, ex quo Eccleſiaſtici indirecè grauentur, cum debeant vniſormi pretio res ſibi neceſſarias comparare: & tamen id contra Eccleſiaſticam libertatem non eſt; quia non eſt obligatio ad genus illud indirecæ moleſtiæ vitandum, quando ex intentione grauandi Clericos non progreditur, vt ſcilicet eo circuitu, quod aliàs obtineri non poterat, exigatur.

Idem circa leges dicens circa dicta diſponentes.

37 Dico quartò. De legibus circa prædicta, quæ contrariæ videtur, eodem modo philoſophandum, quo de aliis, de quibus dictum num. 32. Itaque admonendi Prælati, & ſerius exhortandi ad remedium excitandi. Quod ſi non ſufficiant, vrgeantur meliori modo, ex eo fundamento: quia Regibus noſtris commiſſa eſt Indorum conuerſio, & promotio in fide, contra quam fit iniquis extorſionibus pecuniæ, & pecuniâ æſtimabilium, quæ in rerum ſacrariû administratione admilcentur. Quod ſi Parochi Hiſpanorum ſint, pariter procedendum; quia non aliud debet eſſe illorum agendi modus, & eorum praua exempla etiam promotioni fidei officiunt, cum talia Indi proſpiciant, & ſcandalizari poſſint, ſicut ex iis, quæ erga ipſos peraguntur. Poſſunt ergo Audientia Indicæ nomine erga huiusmodi prouidere. Et hoc etiam circa iura matrimonii, & quacumquæ alia agendum, cum in omnibus eadem ſit ratio, & paria inconuenientia ſequantur, de quibus inferius etiam diſſerendum.

CAPVT VII.

Quid Indicæ Audientiæ ſine Conſcientiæ labe poſſint circa ſpolia Epilcoporum?

Spolia Epilcoporum vt colligantur in Hiſpania & Indiis.

38 Vt ſe intromittere in ſpoliorum huiusmodi collatione poſſint, & lites, quæ ex eo oriri poſſunt, dirimere ſolutionemque famulorum, & creditorum exequi, quod in Hiſpaniâ Regio Senatui praxi iam veteri competit, Regiis reſcriptis ſtabilitum inuenitur, de quibus Dom. Solorzanus Lib. 3. Cap. 11. num. 37. & ſeqq. & Lib. 4. Cap. 3. num. 34. & in Politicâ Lib. 4. Cap. 11. & Lib. 5. Cap. 3. 5. Lo Noueno. Eſt autem id difficile ſi ſolum Regiam auctoritatem, etiam de plenitudine poteſtatis inſpiciamus. Quia, vt bene arguit P. Azor Parte 2. Lib. 8. Cap. 4. Quæſtio 2. Spolia ſunt bona Eccleſiaſtica, circa quæ nequit Regum, & Principum auctoritate diſponi. Quo iure in Pontifice ſtante, ea ſua cameræ generaliter applicauit, licet non in omnibus Regnis, & Prouinciis eadem circa hoc conſuetudo ſeruetur. Pro quo videndus idem Quæſt. 1. In Indiis certè Pontificia collectio non vigeat; ob rationabiles enim cauſas, id

eſt hucusque detrectatum: non quidem ad Regii Patrimoniũ incrementum pertinentibus, cum ex illis nihil ſibi noſtri Reges aſſumant, ſed piſſimâ attentione diſtribuant; verum conſideratis aliis, de quibus non eſt cur ſpecialiùs diſſeramus. Quamuis, ne hoc ad profundum aliquid Sacramentum referre videamur, dici poteſt ideò ſpolia Indica Apoſtolicæ Camere non inferri, quia ipſa Sedes Apoſtolica decimas Catholicis Regibus largita eſt, quarum portiones videtur eſſe ſpolia: neque decens erat, vt ei, quæ plenam aded largitionem fecerat, reliquæ iſtiusmodi cum rigore exigenti redderentur.

Cur in hiſ Camera Apoſtolicæ non inferantur.

39 Vt ergo iuſtificari praxis prædicta poſſit, & laicæ poteſtatis ad rem penitus ſacram extenſio: multa Auctores, Hiſpani præſertim, allegant, profeſſione juris inſignes, ex quibus Dom. Solorzanus citato Cap. 11. Viriſque loci Politicæ ſcilicet, pag. 586. & ſeqq. & Tomi 2. Et omnia ad vnum reduci poſſunt, quòd ſcilicet morientibus Epilcopis, omnia eorum bona direptioni remanent expoſita, vt neque paxillus, vt dici ſolet, in pariete relinquatur. Ad Regiam autem prouidentiam ſpectat huiusmodi exceſſibus obuiare, & vbi aliorum ſolicitudo pro defenſione non ſuppetit, morientes, & eorum, bona in ſuam recipere proteccionem & famulos pariter, ac creditores, vt illis, quæ explorata fuerint debita perſoluantur. Quod præſertim tunc faciendum, cum Reges Eccleſiarum patroni ſunt, quales ſunt Catholicici, in Indiis præcipuè, & ita pro eorum bonis tuendis excubare debent, cum conſtet Epilcoporum bona, deductis debitis, ad eas pertinere. Pro quo citatus Auctor adducit Cap. Cum vos de Officio Ordinarij: Quod quidem nihil ad rem videtur conducere: ibi enim de Epilcopis non eſt ſermo; de Eccleſiis autem aliis vacantibus, quæ de iure patronatûs ſunt, Archiepiſcopo Cantuarienſi præcipitur, vt curam agat, æconomis deputatis: Ponatis æconomos, qui debeant fructus percipere, & eos aut in Eccleſiarum vtilitatem expendere aut futuris perſonis fideliter reſeruare. Verba ſunt Alexandri Tertii. Vbi Gloſſa ſic inferit: ex hac littera notare debeo, quòd patronus ſe intromittere non debet, de rebus Eccleſiæ, niſi quoad defenſionem. 16. q. 7. Gloſſa. Decernimus. Vbi quod de defenſione, non excitato Capite colligit, in quo de eâ nihil, ſed de ſuo addit, juxta patronatûs conditionem; & citati Capituli tenorem quod eſt Concilii Toletani 4. & præterea de bonis, quæ ſpolia dici poſſint, nihil ibidem, ſed de fructibus tantum ſermo eſt, pro quibus æconomus deputandus: qui autem pro ſpoliorum curâ deligitur, non æconomus ſed curator potiùs eſt dicendus. Cum autem patronus ſe intromittere non debeat circa res Eccleſiæ; non videtur praxis, de qua agimus, ſatis in iure fundata.

Cap. Cum vos, de off. Ordinarij. quid ad intantum.

40 Nec citatum Caput Decernimus cauſam videtur promouere, in quo tantum decernitur; vt quando fundatores Eccleſiarum in hac vitâ ſuperſtites fuerint, pro eisdem locis curam habeant ſolicitam, at que reſtores idoneos in eiſdem baſilicis iidem ipſi Epilcopo offerant ordinandos. Verba Concilii citati ſunt. Vbi negandum non eſt, quòd licet tantum de patronis agat, dum in vitijs agunt, ad heredem debeat priuilegium patronatûs extendi, quod aliàs eſt iure firmatum, & in eadem Quæſt. habetur Cap. Filijs.

Quid Cap. Decernimus 16. q. 7. Que cura ad Patronos ſpectat.

Filijs. Cap. Considerandum, & Cap. Si plures. Illis tamen ſolam curam ſolicitam pro Eccleſiis iniungit, cum iure idoneos reſtores præſentandi. Cura autem ſolicitam haberi poteſt ſine adminiſtratione, de qua loquimur, & modus traditur in Cap. Filijs citato, licet de cauſa, in quo ſumus, verbum nullum in citatis textibus reperiatur. Non videtur ergo ad patronatûs priuilegium recurendum.

Aſſertio. licere praxim iure defenſionis indefenſa perſona.

Obiectio non leuiſ.

Cuius conſuetudo reſponſo.

41 Dico ergo, praxim prædictam tolerari poſſe iure defenſionis indefenſa perſona, quod ad Reges præcipuè ſpectat. Cum enim morientium Epilcoporum bona direptioni pateant, quod frequentiffima experientia demonſtrant, juxta naturalem æquitatem eſt, eum, cui boni communis cura committitur, in eorum incumbere defenſionem. Dicitur hinc poteſt id verum habere in ordine ad bona in tuto collocanda: & confectionem inuentarii, quam & negat cum aliis Diana Parte 4. Traſat. 1. Reſolut. 110. Illis autem ſic collocatis, eorum diſpoſitionem ad Eccleſiaſticos iudices remittendam: iam enim ceſſat ratio, propter quam laica poteſtas ſe intromittere de bonis Eccleſiæ potuit, iuxta modum loquendi Gloſſæ. Non ergo lites circa hæc extortas & alia, quæ praxis complectitur, debent Regia tribunalia proſequi, in quibus iura Eccleſiæ pariter admilcentur; ad quam defuncti ſpectat hæreditas. Quemadmodum iudex ſecularis Clericum nocere paratum, aut etiam nocentem, ne amplius noceat apprehendit; non tamen in eius cauſa iudicialiter ſe intromittit, ſed eam cum apprehenſo, Eccleſiaſtico iudici remittit cognoscendam. Nec dici poteſt apud Regias Audientias prædictas cauſas breuiùs, & commodiùs expediri: nam vt ita ſit (quod tamen non ſemper tale eſt, nam cauſa illa, de qua Dom. Solorzanus num. 62. & ſeqq. ſpatio eſt plurium annorum abſoluta) non ideò debet iuriſdictio Eccleſiaſtica uſurpari, ſicut in aliis contingit. Et quidem ciuilem cauſam Iudeorum, & hæreticorum apud ſanctæ Inquiſitionis tribunalia tardè nimis expediuntur, quod & Inquiſitores ipſos ſcio non ſemel voluiſſe; nec tamen propterea vt de alia deferantur tribunalia hucusque nouimus intentatum.

Quantum momenti habent.

Ad beneplacitum Pontificis recurrendum.

Auditorum negotio ſp...

42 Quæ ratio apud me tantum momenti habet, vt exiſtimem ad beneplacitum Sedis Apoſtolicæ neceſſariò recurrendum, & illud in præſenti præſumi. Sciunt enim Pontifices ita ſe praxim Regiorum tribunalium habere, & in magnum illam Eccleſiarum commodum cedere; vnde tolerantia non eſt pura abuſus permiſſio reputanda, ſed condeſcenſio; cum alias notum ſit ad ſic faciendum magnorum ſcriptorum auctoritate Principes permoueri, & ſaltem probabile reputare. Vt ergo aperte non faueant, & praxim probent; ſaltem vt probabilem iudicio ſic agentium tolerant, iuxta id quod diximus Titul. 2. num. 71. & hic quidem doctrina illa maiori cum fundamento venit applicanda: nam in cognitione per viam violentiæ comperta eſt Pontificis mens, vt vidimus ibidem num. 73. cum tamen in cauſa præſenti pro contrariâ Pontificis mente fundamentum nullum firmum habeamus.

43 Pergant ergo Audientia Indicæ in ſpoliorum collectione, & rem iſtam ſanctè peragant, Theſauri Indici Tom. I.

cum ſanctæ ſit. Quod tamen aliquando an ira contingat ſolet à multis dubitari. Pretioſa aliqua, aut curioſa iudicem inuentario aſſidentem ſibi ſumere, turpitudine eſt in viris tantis minimè toleranda. Quo id titulo? Laboris? Atqui pro illo pingue ſtipendium accipiunt, ſicut & pro alijs ad eorum officium ſpectantibus. Alius autem prætereà non eſt. Sicut autem rapi quidquam nequit, ita neque viliori emi pretio, vt eſt manifeſtum. Illud non ita, an in ſubſtaſtatione ſubmittere aliquem poſſet, qui ſuo nomine pretium offerat, & quidem vile, agendo vt nullus illud augeat. Vbi quidem ſi præſertim empturis conſtet rem talem ab Auditore expeti, & eo circuitu pro illâ habendâ vti, videtur certum iniuſtitiam committi, & onus reſtitationis incumbere. Tum quia ex officio tenetur functionem illam in Eccleſiâ vtilitatem exequi, cuius eſt publicus miniſter, & ita cauſa damni inde proueniens: juxta dicta alias de Principibus, & Magiſtratibus. Tum etiâ ſpecialiter: quia ibi interuenit vis, & metus, quibus vtilitas illa Eccleſiæ impeditur. Quando enim tale quid accedit, non licet emptores impedire, qui pretium augeant, licet aliàs probable ſit poſſe id precibus obtineri. Pro quo ſunt Contradus, Arago, Vega, Emmanuel Rodriquez, Bonacina, Villalobos, & Nauarra, quos adducit, & ſequitur Diana Parte 1. Traſat. 8. Reſolut. 76. dicens Nauarram ante omnes citatos id docuiſſe, cum tamen conſtet illorum aliquos eſſe illo antiquiores. Vis autem, & metus facile oſtenditur ex eo, quòd nullus audebit Auditoris indignationem oppoſitione huiusmodi prouocare; ſi autem pretium infra dimidium juſti ſit, inde manifeſtior apparet iniuſtitia: res enim ſub hæſta venditioni expoſita, medium ſaltem, & infimum habituras pretium, communis ſcriptorum ſententia eſt; pro qua Nauarra ſuprà; & Diana eiſdem verba proponens. Salon Tom. 2. Quæſt. 77. Artic. 1. Concluſione 2. Controversi. 5. P. Molina Diſp. 349. num. 11. & alii quamplures: Licet erga tantum non ſit vna omnium ſententia; dicentibus non paucis poſſe vendi excedenti ſummum, aliàs iuſtum, ſi illud poſſit ſine fraude ab emptoribus extorqueri. Videndus Bonacina de Contractibus Diſp. 2. quæſt. 2. puncto 4. num. 21. & P. Leſſius Lib. 2. Cap. 21. num. 35. Quod & videtur probare P. Gaſpar Hurtadus Diſp. 2. de Emptione, & venditione diſp. 6. Diana ſuprà Reſolut. 55. & alii apud ipſum. Nec diſſentit Cardinalis Lugo Diſp. 26. num. 45. dum ait: non eſſe facile iniuſtiam ſerupulum circa prædictam venditionem, quòd cum exceſſus eſt pretii, præſertim intelligendum: ibi enim donatio præſumi poteſt ex ementis affectione. Scio quid nonnulli ſecus dicant; ſed certè parum verofiſſimè.

verum niſi poſſe ſumere.

Quid cum ſubſtaſtatione vendantur, & emptor ſubmittitur.

Ut quæſt. nauis præſij impediatur.

Quale ſit rerum ſc vendibilitas.

Vltra ſummum qui admittant.

44 Si verò ita ſubmittat emptorem, vt nolit niſi juſto pretio habere, nec intelligi ſe in eius deliderio eſſe; alius autem id emptoribus ſignificet, ſicque minori pretio eam comparet, non videtur iniuſtiam committere, & conſequenter neque ad reſtitationem teneri: quia cauſa damni non eſt, niſi valdè remotè, quatenus id petiuit ab alio, quod ſi non eſſet petiitum, damnicatio nulla ſequeretur: quod non eſt fatiſ, vt abſolute cauſa dicatur; quia id de morali tantum dicitur in materiâ præſenti. Quemadmodum, qui

Quando est quis causa moralis damn.

qui petit ab aliquo, vt secum ludat, qua occasione alius alienam pecuniam perdit, causa moralis talis iniustitiæ non est; licet si non petiisset, neque etiam alius perdidisset. Causa autem moralis dicitur cum illis concurrat modis, qui duobus illis carminibus continentur.

Inſiſſio, Conſiliū, Conſenſus, palſo, recurſus, Participans, mutus, non obſtans, non manifeſtans.

Pro quibus vide breuem, & dilucidam explicationem, apud P. Hurtadum ſupra difficult. 7. Nihil autem eorum in calu præſenti reperitur.

Negatiua non ita certa, vt oppoſita careat fundament.

45 Non videtur autem hoc ita certum, vt oppoſitum careat fundamento. Nam Auditor præuidere debuit eum, quem ſubmittit, vt rem ſibi gratam faciat, minori quam poſſit pretio emendo, alijs clarè, aut per verofimiles conjecturas negotium detecturum. Cum enim hoc ita frequenter accidat, iuxta frequenter accidentia debuit iudicare: ſic enim vendi res indiſferentes nequeunt, quando vſus earum frequentior eſt peruerſus, iuxta dicta Tit. 1. num. 144. niſi cauſa rationalis ſit, pro quo videri poteſt Diana. Part. 1. Tract. 8. Reſolut. 42. Vbi & Doctores adducit abſolutè negantes, & admittentes, cum rationalis cauſa ſuppetit; præſertim ex Societate. In calu autem noſtro nulla rationalis cauſa aſſignari poteſt, quæ poſſit Auditoris appetentiæ exulare. De quibus hæc ſatis.

Res indiſferentes quæ do vendi nequeant.

CAPVT VIII.

In recurſu per viam violentiæ, & ſimilibus, Indicos Auditores quomodo peccare contingat.

Quid Regis ſcriptis circa recurſum & alia ſtabilitum.

46 Circa hoc nec breuis, nec leuis extat Tit. 2. Cap. 7. diſcuſſio, vbi de Audiendijs etiam dictum: hic tamen nonnullis additis ibi dicta comprobanda. Et quidem Indicijs Audiendijs per Regiã ſcripta cognitio violentiarum indicitur, cum eã tamen moderatione, quæ in Cancellarijs Valliſoletanã, & Granatenſi ſeruetur, nullã factã, neque quoad calu, neque quoad modum extensione. Pro quo Dom. Solorzanus libr. 4. Cap. 3. num. 35. & in Politicã lib. 5. Cap. 3. s. Lo decimo, vbi & de retentione Bullarum, quæ Regio Patronatui officere poſſunt; ac de alijs, quibus per juſſiones Regiã admonentur, vt attentã ſint circa actiones, & viſitationes Religioſorum, & eorum Commiſſariorum, Vicariorum Generalium, Viſitatorum, & Conſeruatorum: & conſtituo de iniuſtitia, ac notoriã vexatione, quam faciunt, rectè ad oppreſſorum deſenſionem partes ſuas interponere poſſunt, licet hoc aliàs Audiendijs Hiſpaniæ prohibitum ſit, & ſolum Regio Conſilio reſeruatum. l. 40. tit. 5. lib. 2. & l. 1. & 2. tit. 8. lib. 1. Hæc omnia ille, qui licet ita generaliter pro Religioſis ſtatuat, alio tamen loco quid ſit conuenientius, & à ſe practicatum exponit, vt vidimus citato Capite in fine.

Praxim Indiã non videri Regiã diſpoſitioni conformem.

47 Circa quæ illud primò obſeruandum venit; aut limitationem, quam Regiã reſcriptum apponit, vt ſcilicet indica Prætoria praxim omnino Pincianæ & Granatenſis Cancellariarum obſeruent, nullius eſſe roboris, aut illi ſe Præ-

toria Indica non accommodare, dum recurſum materiam videntur ampliare: & quidem cum recurſus ex eo iuſtificari dicatur, quòd in deſenſione iniquè vexati fundetur, quam ius naturale Regibus concedit, iuxta dicta Cit. Cap. num. 75. & 76. quidquid huiuſmodi contigerit, in quo ſcilicet vexatio iniuſta reperitur, patrocinio poteſt Regali componi. Iuxta hæc ergo nulla debet limitatio addi; quòd ſi additur, ſignum eſt rationem dictam non eſſe penitus efficacem. Præterea. In Religioſis vexatio quæuis iniuſta recurſum admittit, iuxta dicta: ergo, & in alijs. Conſequentia patet: quia eadem eſt ratio, & forte in ſæcularibus maior, quia Religioſi ob perfectionem ſui ſtatùs magis ad patientiam obligantur; neque amittere ea poſſunt in bonis temporalibus, & honoribus, quibus priuari poſſunt ſæculares: & hac forte ratione Indica Prætoria ſuam poteſtatem extendunt; ob paritatem inquam rationis, vt non videantur in hoc ſuppoſitã recurſum iuſtificatione ſaltem probabili, lethaliter peccare.

Ex Religioſis ad alios argumens

Circa Religioſorum actiones qualiter attendere debeant, ex Regiã iuſſione.

48 Deinde cum ſpecialis attentio, circa actiones, & viſitationes Religioſorum Regiã Audiendijs intingatur, videtur ex officio poſſe nullo ſcilicet etiam petente circa huiuſmodi partes ſuas interponere, & non tantum cum agitur de alicuius deſenſione, & certè ſi oppreſſio alicuius notoria eſſet, etiam ſi ille, quia nollet, aut non poſſet, Regio ſe auxilio non committeret; non deberet illud ſe oppreſſo denegari. Si enim ſuper Religioſorum actionibus vigilandum, nè quidquam ex illis communem pariã offenſionem, & ſi cætera relaxatis iniicienda: cur non & deſenſioni eorundem applicanda procliuas, vt qui onus ſentiunt, pariter commodum experiantur? Cum ſæpiùs etiam contingat non eſſe peiores, qui moleſtijs grauioribus opprimuntur. Poteſt autem iniuſta oppreſſio ex eo conici, ſi inter imprimentem, & oppreſſum notoriã fuerint ſimilitates, & obtentiã Prælatione poeniam infligi, vt vindictã ſeruiat, quòd redintegrandæ ſeruire debuerat charitati. Et hæc quidem attentio, quæ circa Religioſorum actiones Auditoribus Regiã adeò ſeriat admonitione præſcribitur, eos certè attentiores reddere debet, vt ita illas circumspectas gerant, quòd nihil in illis poſſit animaduerti dignum obſeruari. Indignum enim eſt, vt erga ſe incurioſus, ſit erga quem multorum oculi curioſius offendantur. Vbi & notandum illud, circa aliorum actiones non ita ſollicitam ſpeculationem imperari: eã quidem perſuaſione, quòd Religioſorum actiones à moderatione alienæ, plus ceteris exitioſæ, & contrariè bono publico reputantur. Caueant ergo Religioſi & ſibi & alijs; & ne toxica populis præbeant, qui præbere antidota debuiffent: ſintque tales in oculis hominum, quales in Dei, & Angelorum oculis ſint oportet; vt non multum ab eis circumspectio dictã exigere videamur. Pro quo ſic Caſſianus libr. 6. Cap. 7. Dominus arbiter, atque agonotheta reſidens, pugnam curſus, & certaminis noſtri ingiter ſpectat, vt ea, que in propatulo horremus admittere, ne intrinſecus quidem coaleſcere incautã cogitatione pariamur; & in quibus humana cognitione conſundimur, ne occultã quidem conuenientiã polluanur. Que licet poſſit hominum præterire notitiam,

Cur id ſpeciali.

Quanta inde Religioſis circumſpectio futura, & munditia in Dei oculis.

Caſſianus

notitiam, ſanctorum tamen Angelorum, ipſiſque omnipotentis Deſicientiam, quam nulla ſubterfugium ſecrèta, latere non poterit. Sic ille cuius vocem omnes vtinam, ſi uidentur habemus aures, audiamus. His præmiſſis

Aſſertio 1. Sententiam affirmantem non videri improbabilem.

Deciſio Rotæ contrarium indicans.

Alias eſſe fauentes. Et quid ad illas in prædicta Deciſione reſpondeatur.

Non ſatis facere euidenter ostenditur.

Vnus Doctorem ad conciliandam auctoritatem ſufficere.

49 Dico primò: Recurſus ad Prætoria Indica quando eſt notoria, & manifeſta vexatio, & iuxta receptam praxim, non videtur vt improbabilis penitus condemmandus. Contrarium videtur exiſtimare Rota in Deciſione Anni 1595. quam adducit Diana Parte 5. in cuius fine ſic dicitur: quia autem nota cenſenda eſſet opinio Doctorum deſendenſium iſtos recurſus tamquam licitos; non erat huius tribuſnalis; cum cenſura ſuper doctrinarum, & opinionum, ad res præſertim Eccleſiaſticãs pertinens, approbatione vel reprobatione ad Romanum Pontificem pertinere noſtatur. Turecremſta in Summa de Eccleſia lib. 2. Cap. 107. Sic ibi. & s. Hæc tamen ſic concluditur. Domini tales recurſus, tamquam illicitos numquam tolerandos cenſuerunt, in ea re grauiffimè lapſum Conarruum in prædicta quæſt. cap. 35. num. 3. & ceteros idem opinantes vno conſenſu affirmatum ſunt. Sic illi. Rotam ergo, quam ſibi aliàs competere negant, videntur expreſſiſſe, dum grauiffimum lapſum ſic opinari non dubitent pronuntiare, licet de qualitatè illius nihil dicant.

50 Sed certè deciſiones aliã apertiffimè fauent, de quibus ibidem: eas tamen vt explicant, ne contrariæ ſint, ita ſubdunt. Dicebant inſuper Domini, quòd licet prædictæ deciſiones Rotales, & aliæ ſimiles, verè ſint, nihilominus Conſilia Regiã, & alij Indicijs laici nihil aliud facere debent præter exhibere nudum auxilium ad manutentionem: nam ſi ad alia procederet, recurſus eſſet illicitus, & cauſas attentata. Lancellorus de Armentaris cap. 4. limitat. 1. num. 37. & 38. Vbi allegat aliquas deciſiones Rotaſ & Mandofijs in Traſtari commiſſi in formula 14. in verbo, Reuocandi. verſ. Quarto quero; quamvis factetur prædictas deciſiones eſſe iuri, & rationi conformes; tamen tamen ne anſam præbeant Regibus, & quibusſuis Dominis temporalibus intromittandi in cauſis beneficiãlibus, & rebus, ac perſonis Eccleſiaſticis. Sic illi reſpondent.

51 Qui quidem deciſiones Rotaſ veras eſſe fatentur, non damnantes recurſus: Atqui illæ non de recurſibus ad ſolum nudum auxilium brachij ſæcularis petendum agunt, ſed in formã conſuetã, ergo iuxta illam non veniunt penitus reprobandi, quod præſertim oſtenditur in Salmantina eiùſdem anni die 24. Maij, de quã ibi, in ea enim apertè dicitur, quòd iſte recurſus ad deſenſionem propriã poſſeſſionis, & appellatiõnis admiſſionem, non eſt improbat. Non ergo de nudo auxilio tantum agebatur. Accidit, quòd, vt ibidem dicitur initio deciſionis, vnus ex dominis Auditoribus cenſuit Paulum Lezanum, de cuius agebatur cauſa, non incurriſſe cenſuras propter recurſum ad laicã tribuſnalia. Non eſt igitur ſententia iſta omnimodis reprobanda. Vnus enim Doctõr, & iudex ex ſelectiſſimis Orbis bene illi potuit auctoritatem conciliare. Sic Doctores, quos adducit Diana Parte 4. Tract. 4. Reſol. 30. & P. Fragoſus Tomo 1. pag. 445. num. 173. & ſeqq. ſunt autem præter illum plures alij, quorum Catalogus citatã in deciſione proponitur. Poſt illos autem pluriſimi alij idem tenentes prodie-

runç, ab anno inquam 1595. de quibus citato cap. 7. quibus addendus illuſtriſſimus Villaroel Parte 1. Eccleſiaſtica, & Pacifica gubernationis, quæſt. 1. Art. 12. num. 33. & Part. 2. Quæſt. 12. Art. 5. num. 96. de quo & ſpeciale tractationem pollicetur.

52 His addendum praxim dictã complurimum ſapientiã, probitate, & religione præſtantium auctoritate firmatam: eorum videlicet, qui Regum, Principum, Conſiliariorum, & iudicum ſic agentium confeſſiones audiunt. Qui quidem illos, ſi in malã eſſe conſcientiã ſibi perſuaderent, non poſſent eiſdem abſolutionis beneficiũ impartiri. Sentiant ergo ſententiam, quam illi ſequuntur, aliquatenus probabilem, & licet probabilitas exigua ſit, cum videantur Pontifices circa hoc ſuam mentem declarãſſe, vſu tamen conſtat, & conſuetudine antiquiſſimã roboratã. Et licet communiter Doctores negent in materia immunitatis poſſe conſuetudinem præuolare, quæ reprobata eſt in Cap. Nouerint. de ſententia excommunicatã. & in Authentica de ſacroſanctis Eccleſiis; & apertius, atque vtgentius quorundam in Bulla Cœnã: Pro quo videntur Diana Part. 1. Tract. 2. Reſolut. 4. Hic non ſolam conſuetudinem allegamus, ſed ſententiam fundamentis aqualibus communitam, quibus dicimus antiquam conſuetudinem poſſe veriſimiliter copulari. Et quidem Diana ipſe Reſolut. 5. poſt adductos Doctores, qui dicunt aliquas conſuetudines contra libertatem Eccleſiaſticã exculari poſſe ex tacito conſenſu Pontificis, quia ſcit & tolerat, ita inferit: Ergo non eſt verum dicere abſolutè, quòd per publicationem Bullæ tollitur omnis conſenſus Pontificis: ſed dicendum eſt quòd ſtante publicatione Bullæ, quando adſit talis conſenſus Pontificis tacitus & approbatus colligendus erit prudenter, vt notat Malderus vbi ſupra, cum Henriquez ex rationibus, & coniecturis. Sed quia res eſt multum dubia, & periculoſa, videant Principes & Miniſtri laicis iuriſdictionis, quid faciant. Sic ille. Conſuetudinem autem de qua loquimur ſcire & tolerare Pontifices, dubitari nequit; quòd autem poſitiuè reprobent, oſtendunt ea, quæ diximus Tit. 2. num. 73. & 74. at nihilominus ſtare poteſt ratio, & coniectura aliqua pro aliqui approbatione ex dictis ibidem, Num. antecedentibus, & ex eis, quæ aſſert P. Fragoſus Tom. 2. Pag. 206. ſ. contra verò.

Et in cauſa præſenti eſſe quamplurimos.

Et aliqualem conſenſum Pontificis

53 Quòd autem ſtare poſſit vt Pontifex aliquid & probet, & reprobet, probari poteſt ex facultate ad celebrandum in Oratorijs priuatis, quam ſibi ſoli reſeruari Pontificem colligitur ex ijs, quæ habent Diana Part. 9. Tract. 1. Reſolut. 24. Hieronymus Garcia ſect. 3. difficult. 8. Puncto 2. num. 15. alios citans. P. Quintaña Duenas. Tom. 1. Tract. 7. ſingul. 33. num. 7. Grauantis in Rubricis Miſſalis Part. 1. Tit. 20. lit. M. P. Mendus in Elucidatione Bullæ cruciatæ Diſp. 16. num. 3. & alij. Reddit autem rationem Paulus Quintus in ſuo decreto Anni 1615. propter abuſum ſcilicet, & irreuerentiam; cum tamen tam tremendo Euchariftiã Sacramento, & ſacrificio ſumma reuerentia debeat. Vnde licentia talis difficultè, & cum limitationibus multis obtinetur; & tamen facultatem huiuſmodi in Bullã Cruciatã concedi tenent multi; ex quibus Ludouicus à

Pontificem aliquando & concedere, & negare, ex Oratorij priuati conceſſione miſtra-